

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 584/2023-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 2/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-7C/147/2010 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7C/147/2010) a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6Co/19/2019 a sp. zn. 7Co/108/2023 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-7C/147/2010 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-7C/147/2010 **prikazuje** konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi 2 **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 500 eur**, ktoré je Mestský súd Bratislava IV **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. septembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-7C/147/2010 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7C/147/2010) a postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 6Co/19/2019 a sp. zn. 7Co/108/2023 (sťažovatelia v sťažnosti nesprávne uvádzajú sp. zn. 7Co/10/2023, pozn.). Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu a krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal im náhradu trov konania. Súčasne žiadajú o priznanie finančného zadosťučinenia – sťažovateľovi 1 v celkovej sume 10 000 eur a sťažovateľovi 2 v celkovej sume 7 000 eur.

II.

Skutkové východiská

2. V napadnutom konaní sa sťažovatelia ako žalobcovia domáhajú proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, zaplatacia nemajetkovej ujmy 1 000 000 eur a náhrady škody 440 962,29 eur spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Sťažovateľ 1 podal žalobu 31. júla 2006 na okresnom súde. Uznesením okresného súdu z 22. augusta 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. septembra 2014, bol pripustený vstup sťažovateľa 2 do napadnutého konania ako navrhovateľa 2.

3. Okresný súd rozsudkom z 22. marca 2018 žalobu sťažovateľov a návrh na prerušenie konania zamietol. Na odvolanie sťažovateľov krajský súd rozsudkom sp. zn. 6Co/19/2019 zo 4. marca 2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o zamietnutí žaloby a zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Na základe dovolania sťažovateľov bol rozsudok krajského súdu zo 4. marca 2020 dovolacím súdom zrušený (uznesením z 30. marca 2023) pre procesné pochybenie spočívajúce v nedodržaní postupu podľa § 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Po vrátení veci krajský súd vo veci opäť rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom z 29. novembra 2023 a spis vrátil 4. decembra 2023 mestskému súdu.

III.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia poukazujú na extrémnu dĺžku napadnutého kompenzačného konania, v ktorom stav ich právnej neistoty naďalej trvá (u sťažovateľa 1 od podania žaloby viac ako 17 rokov a u sťažovateľa 2 od vstupu do konania viac ako 10 rokov). Sťažnosti na prietahy v napadnutom konaní z 25. septembra 2013 a 8. septembra 2015 podané predsedníčke okresného súdu sa minuli účinku a ústavná sťažnosť sťažovateľa 2 namietajúca prietahy v napadnutom konaní bola „arbitrárne“ odmietnutá uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 549/2016 zo 17. augusta 2016.

IV.

Vyjadrenia mestského súdu a krajského súdu, replika sťažovateľov

IV.1. Vyjadrenie mestského súdu:

5. Podľa mestského súdu z obsahu spisu vyplýva, že súd konal v spore plynule, hospodárne, pravidelne nariad'oval pojednávania a viedol spor v snahe meritórne ho rozhodnúť včas. K celkovej dĺžke konania prispel svojím správaním sťažovateľ 1, ktorý sa viackrát v priebehu sporu

ospravedlňoval z neúčasti na pojednávaní a žiadal o jeho odročenie. Súdu predkladal procesné návrhy (neskôr aj za sťažovateľa 2 ako jeho zástupca), s ktorými sa súd musel procesne vysporiadať, a ak im súd nevyhovelo, podával opravné prostriedky, o ktorých rozhodoval nadriadený súd. Uplatňovaním opravných prostriedkov dochádza k predlžovaniu súdneho konania, s čím musí strana počítať. S ohľadom na uvedené považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

IV.2. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že vec bola na odvolací súd predložená prvýkrát 24. januára 2019 a rozhodnutá bola 4. marca 2020 (senát 6Co), druhýkrát 4. septembra 2023 a rozhodnutá bola 29. novembra 2023 (senát 7Co). Je toho názoru, že odvolací súd konal bez zbytočných prietáhov, pretože prvé odvolacie konanie v trvaní 14 mesiacov nepresahovalo hranicu dĺžky konania štandardne judikatúrou a súdnou praxou tvorené a akceptované, napokon ani nešlo o konanie, ktoré by malo prebehnúť s osobitnou rýchlosťou; a druhé odvolacie konanie prebehlo do 3 mesiacov, kedy vôbec nie je na mieste konštatovať prietahy v súdnom konaní. V súčasnosti už stav právnej neistoty nepretrváva, resp. ho nie je potrebné odstraňovať, keďže v predmetnej veci už bolo tunajším súdom 29. novembra 2023 rozhodnuté, na čo by mal ústavný súd prihliadnuť. Ústavnú sťažnosť preto považuje vo vzťahu k odvolaciemu konaniu za nedôvodnú.

IV.3. Replika sťažovateľov:

7. Sťažovatelia vo svojej replike uviedli, že sa pridržiavajú dôvodov ústavnej sťažnosti a žiadajú jej vyhovieť v celom rozsahu a neprihliadať na vyjadrenia porušovateľov. Aj keď krajský súd po podaní ústavnej sťažnosti vo veci rozhodol, avizujú podanie dovolania.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

11. Predmet konania, ktorým bol nárok sťažovateľov na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov a ani v okolnostiach prípadu sťažovateľov nejaviel známky veci zložitej po právnej či skutkovej stránke.

12. Sťažovatelia výraznou mierou prispeli svojim správaním k doterajšej dĺžke napadnutého konania, na čo poukázal aj mestský súd. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na opakované žiadosti sťažovateľov o odročenie nariadených pojednávaní, ktoré boli z tohto dôvodu zrušené, resp. odročené (pojednávania nariadené na 3. november 2011, 12. marec 2012, 12. október 2017 a 24. január 2018), ako aj početné procesné návrhy sťažovateľov (návrhy na oslobodenie od súdnych poplatkov, na vylúčenie časti žaloby na samostatné konanie, na zámenu účastníka konania, na prerušenie konania), s ktorými sa súd musel vysporiadať. Procesná aktivita sťažovateľov je charakterizovaná aj využívaním opravných prostriedkov proti rozhodnutiam o nevyhovení ich návrhom, dokonca aj proti rozhodnutiu o ich vyhovení (odvolanie proti uzneseniu o pripustení sťažovateľa 2 do konania). Od júna 2018 zastupuje sťažovateľa 2 v napadnutom konaní konateľ sťažovateľa 1. Na uvedené skutočnosti ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní finančného zadosťučinenia.

13. Ústavný súd napokon hodnotil postup súdu v napadnutom konaní, pričom konštatuje, že lehota vyše sedemnášť rokov v prípade sťažovateľa 1 a lehota deviatich rokov v prípade sťažovateľa 2 presahuje lehotu rozhodovania o akejkoľvek zložitej právnej otázke (III. ÚS 62/06). Ústavný súd posudzoval vec ako celok a nemalo význam hodnotiť sporadické úkony súdu (IV. ÚS 60/09, I. ÚS 76/09, I. ÚS 289/2010).

14. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu (III. ÚS 243/2017, III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych prieťahov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).

15. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku nálezu).

16. Na druhej strane ústavný súd nevyhovel časti ústavnej sťažnosti namietajúcej postup krajského súdu v odvolacom konaní sp. zn. 6Co/19/2019 a sp. zn. 7Co/108/2023 (bod 4 výroku tohto nálezu). V prvom odvolacom konaní krajský súd rozhodoval o odvolaní niečo vyše 13 mesiacov (od predloženia veci 24. januára 2019 do 4. marca 2020), čo možno považovať za dobu ústavne akceptovateľnú. Aj keď krajský súd v dôsledku nesprávneho procesného postupu porušil právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces a jeho rozsudok bol z tohto dôvodu dovolacím súdom zrušený, význam tohto pochybenia krajského súdu z pohľadu práv, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú, podstatne relativizuje postup dovolacieho súdu (ten sťažovatelia ústavnou sťažnosťou nenamietajú), ktorý o dovolaní sťažovateľov rozhodoval takmer dva roky (od predloženia veci 10. mája 2021 do 30. marca 2023) a ktorý zrušil rozsudok krajského súdu pre nedodržanie postupu podľa § 219 ods. 3 CSP bez toho, aby sa zaoberal správnosťou jeho právnych záverov. Po opätovnom predložení veci (4. septembra 2023) krajský súd promptne o odvolaní rozhodol do troch mesiacov (29. novembra 2023).

17. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

18. Pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená (potvrdzujúci rozsudok krajského súdu je potrebné doručiť stranám), ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, sťažovateľ 1 v sume 10 000 eur a sťažovateľ 2 v sume 7 000 eur, s poukazom na extrémnu dĺžku napadnutého konania.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. S poukazom na dĺžku napadnutého konania a významný podiel sťažovateľov na jeho predĺžení (bod 12), berúc do úvahy skutočnosť, že spor je na odvolacom súde meritórne skončený, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 500 eur pre sťažovateľa 2 za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd nevyhovел časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ 2 žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku nálezu).

23. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi 1 vychádzal ústavný súd z poznatkov z vlastnej rozhodovacej činnosti, a to i počtu podaní sťažovateľa 1 a jeho štatutárneho orgánu (konateľ'a) adresovaných ústavnému súdu, ktorých je v súčasnosti vyše 270, keď nemohol ponechať bez povšimnutia, že charakter týchto podaní vykazuje v súhrne aj s poukazom na prístup sťažovateľa 1 a jeho jediného spoločníka v jednotlivých konaniach všeobecných súdov účelové využívanie procesných práv v záujme dosiahnutia vyslovenia porušenia jeho práv a následného priznania finančného zadosťučinenia.

24. Ústavný súd tak napriek konštatovaniu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospel k záveru, že v tomto prípade priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi 1 nie je na mieste. Ako je už uvedené v bode 23, z ďalšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je známe, že sťažovateľ 1 podáva opakovane, či už vo vlastnom mene, alebo v mene svojho štatutárneho orgánu (konateľ'a), na všeobecné súdy stovky nekvalifikovaných a neúspešných podaní, ktorými neprimerane zaťažuje súdne a iné štátne orgány v Slovenskej republike vrátane ústavného súdu. Ústavný súd k tomu dodáva, že považuje síce za neakceptovateľné, ak všeobecné súdy nekonajú dostatočne plynulo, na druhej strane však

finančné zadosťučinenie nemôže byť kompenzáciou neúspechu v spore. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd finančné zadosťučinenie sťažovateľovi 1 nepriznal a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

25. Ani v časti požadovanej náhrady trov konania ústavný súd sťažovateľom nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu), vychádzajúc z § 73 zákona o ústavnom súde, ktorý nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako to je v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

26. Keďže sťažovatelia boli úspešní iba v jednej časti svojho sťažnostného návrhu, ústavný súd aj vzhľadom na už opísané celkové okolnosti prípadu nevyužil oprávnenie (nie povinnosť) priznať im aj náhradu trov konania, považujúc výrok o porušení označených práv v okolnostiach danej veci za postačujúci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu